

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

VIII. Argumentum contra prædictam sententiam peritum ex penetratione
punctorum expenditur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

seu in spatio immediato, quod sufficit, ut duo indiuisibilia tangantur, tangi enim non dicit necessarium esse utrumque in eodem spatio, sed esse unum immediatum alteri, seu nulum intercedere spatium inter spatia distincta, quæ occupant illa, quæ se tangunt, quod valde diuersum est; illa enim, quæ sunt penetrata æque distant à quocumque alio corpore, illa verò, quæ sunt immediata ab eodem termino diuersam habent distantiam, in hac enim linea quatuor punctorum . . . primum punctum, & secundum immediata sunt, tamen diuersam habent distantiam respectu quarti, quia secundum punctum tantum distat à quarto per unicum punctum, tertium videlicet interiacens inter secundum & quartum, primum verò distat per duo puncta, secundum videlicet, & tertium interiacentia inter primum, & quartum. Si verò primum, & secundum penetrarentur, æque distarent à quarto, & à quocumque alio termino. In hac doctrina nullam difficultatem percipio, quapropter miror, tot viros doctos huic argumento fidisse: existimoque, in omnium opinione dicendum esse, rem vnam esse alteri immediatam, non dicere penetrationem vtriusque, aliud enim est duas entitates esse in spatiis immediatis, aliud esse in eodem spatio, hoc dicit penetrationem, non illud, alias tota mundi machina penetrata esset, cum omnes illius partes sint immediatè vna post aliam: hanc ergo immediationem distinctam à penetratione, quam omnes admittere debent, dico ego esse contactum indiuisibilem, neque alio modo indiuisibilia se tangere admitto.

4 Hanc solutionem refert Hurtadus §. 92. illamque intendit impugnare, quia eadem est difficultas de locis immediatis, cum enim hæc loca secundum se tota se tangant, si illorum quilibet indiuisibilis sit, necessarium est eadem loca penetrari, quod probat Hurtadus exemplo punctorum ipsius locati, quia eadem est difficultas de loco, & de loco, & illorum neutrum potest habere extensionem diuisibilem propter rationem dictam, si consent indiuisibilibus immediatè se tangentibus. Respondeo, de omni loco, siue reali, siue imaginario, & de corpore locato eodem omnino modo philosophandum esse, dicimus enim indiuisibilia loci se tangere, quia vnum est immediatè post aliud, non quia illa, quæ se tangunt penetrata sint. Nihil aliud contra hanc solutionem adducit Hurtadus, sed totus est in impugnandis quibusdam indiuisibilibus inflatis.

5 Instabis, ex his indiuisibilibus . . . primum, & tertium tangunt secundum: ergo tangunt illud secundum eandem entitatem: ergo penetrantur inter se. Primum antecedens, & prima consequentia negari non possunt. Consequentiam secundam proba, ex eo quod non possunt duo indiuisibilia non penetrata inter se simul immediatè tangere tertium illud secundum eandem partem, quia ipsa inter se penetrantur. Respondeo, negando secundam consequentiam, & confirmationem, quia licet duo indiuisibilia tangant aliud tertium secundum eandem entitatem, illud tamen tangunt per diuersa latera eiusdem tertij indiuisibilis attracti, quæ latera non sunt intrinseca indiuisibili, quod tangitur, sed extrinseca, quæ considerari possunt in quocumque indiuisibili, quod habet diuersa loca extrinseca, dextrum videlicet, & sinistrum, sursum, & deorsum, ut ex ipsa terminorum apprehensione competuit est, & efficacissima ratione ostendo. Ponatur quodcumque indiuisibile quantitatis in spatio indiuisibili, & ut in sententia Aristotelis rem etiam ostendam, sume tibi indiuisibile, quodcumque contentum in hoc corpore composito ex partibus, & indiuisibilibus infinitis: hoc indiuisibile A, v.g. & sic de omnibus aliis, indifferens est, ut moueatur versus Orientem, vel versus Occidentem, & casu, quo moueretur versus Orientem, nihil spatij percurreret, seu nulum præsentiam acquireret ex illo spatio, quod percurreret, seu ex illis præsentibus, quas acquireret si versus Occidentem moueretur, & in vtroque casu illud indiuisibile inciperet moueri per spatia immediata: ergo habet diuersa spatia immediata, siquidem diuersum esset spatium, per quod moueri inciperet versus Orientem ab illo, per quod moueri inciperet versus Occidentem, & utrumque esset immediatum: ergo illud indiuisibile habet latera immediata diuersa, quæ possunt occupari duobus aliis indiuisibilibus, quæ immediata erunt eidem indiuisibili A, & inter se non erunt penetrata, cum sint in diuersis spatiis: ergo possunt dari duo indiuisibilia immediata per diuersa latera extrinseca alteri tertio, quæ inter se penetrata non sint, sed in diuersis spatiis immediatis indiuisibili, quod tangunt

Franc. de Quieto, Philosoph. Tom. I.

per immediatam positionem. Vrgeo, quando indiuisibile siue in continuo Zenonis, siue in Aristotelis continuo inclusum incipit moueri versus Orientem, succedit in spatium, quod occupat corpus immediatum, quod ab illo loco pellitur: si inciperet moueri versus Occidentem succederet in spatium, quod occupabat aliud corpus eidem immediatum, siue diuisibile, siue indiuisibile, quod etiam loco pelleretur: ergo indiuisibile antequam moueretur habebat duo spatia immediata, & duo corpora immediata, quæ illa immediata spatia occupabant, non penetrata inter se, neque cum indiuisibili immediato: ergo indiuisibile habet latera extrinseca diuersa ab illo distincta, quæ possit tangere per immediatam positionem absque vlla penetratione. His constant pulchra verba August. lib. 2. de libero arbit. cap. 8. *Quantulumcumque illud corpusculum sit, habet sinistram, dextram inferiorem, superiorem.*

6 Lego Hurtad. sect. 5. subsect. 5. contententem hæc latera impugnare, verumtamen nihil momenti apud illum inuenio. Arguit: Christum penetratum fuisse cum cælis, licet illos tantum tetigerit per terræ latus. Hæc impugnatio, neque solutionem laterum penetrat, neque solutionis latera attingit, Christus enim cum penetratus erat cum cælis, non illos per aliquod latus tangebatur, sed erat intra illos, licet immediatè antea quam penetraretur, illos tetigerit per latus terræ, sicuti immediatè post penetrationem illos tetigit per latus oppositum: tangere enim per latus aliquod dicit esse in spatio immediato corpori tacto, & sicuti Christus immediatè antequam penetraretur, fuit in spatio immediato cæli existenti inter cælos & terram, tunc illos per latus terræ tangebatur, & in instanti post quam fuit penetratus, per aliud latus cælos tetigit, quia in illo occupauit spatium immediatum cælis existentis non inter cælos, & terram, sed post superficiem cõnexam cælorum, cum quibus fuerat penetratus: in instanti verò penetrationis non tangebatur partem cæli, cum qua erat penetratus per latus aliquod, sed erat intra partem ipsam cæli, cum qua penetrationem habebat. Hæc iuxta omnium hominum apprehensionem, & cõmunem loquendi modum certa sunt, nullus enim dicit, ea quæ intra ipsum sunt, esse ad suum latus, sed illa, quæ sunt extra ipsum immediatè existentia. Sic Petrus, & Ioannes modò prope me sedentes, inter quos ego sedeo, dicuntur esse ad mea latera: quod si illorum aliquis mecum penetraretur, non diceretur esse ad meum latus, sed intra me existens. Arguit secundò posse vnum punctum cum alio penetrari, & ad hoc nõ requiri ut illud tangat per omnia latera extrinseca. Hoc antecedens ponit, & probat, & consequens subiicit, tantumque illationem ergo exprimit. Sed certè ego ignoro, quid possit ex illo antecedenti, quod verum esse fateor, Hurt. inferre: opinio enim, quæ latera assignat, non dicit indiuisibile non esse penetratum cum alio, quia non illud attingit per omnia latera, sed asserit indiuisibilia inter se tangi per latus extrinsecum, non importare illorum penetrationem sed immediatam positionem horum indiuisibilium. Neque secundum hanc sententiam indiuisibile penetrat cum alio dum est penetratum cum alio debet illud tangere per aliquod, seu per aliqua latera, sed esse in eodẽ spatio cum illo: imò si indiuisibile hoc tangit illud per vnum, vel per plura latera, contactus iste impedimentum est, ut cum illo penetraretur in eodem instanti, in quo est contactus, quia indiuisibile tangens aliud per aliquod latus est in spatio immediato, quod si per plura latera illud tangat, erit in pluribus spatiis immediatis distinctis ab spatio, quod indiuisibile attractum occupat, penetrari autem cum illo dicit, esse in eodẽ spatio, & sicuti esse in spatio, seu in spatiis immediatis distinctis ab illo, quod hoc indiuisibile occupat impedimentum est, ut sit in spatio, quod occupat hoc indiuisibile, quia simul non potest esse in pluribus spatiis: sic tactus huius indiuisibilis cum alio per aliquod latus impedimentum est, ut cum illo penetraretur, tantum abest ut ad penetrationem requiratur contactus per omnia latera.

7 Vltimò arguit Hurtadus: Detur à Deo produci duo puncta immediatè se tangentia: deinde aliud punctum tractum per omnia latera illa tangere, aliud verò tractum per vnum solum latus: sic rebus se habentibus rogat Hurtadus, vtrum illa puncta simul producta se penetrarent, vel non? si non se penetrant, rationem vult reddi: & petit quid vltra potuit Deus facere, ut hæc puncta penetrarentur, nisi illa immediatè se tangentia produceret? Eisdem ferè verbis Hurtadi obiectionem retuli, cui paucis respondeo, in casu positò nullam dari punctorum penetrationem, quia

G g nullum

nullum constituitur in eodē spatio, in quo erat aliud, quod requiritur ad penetrationem, ad quam non sufficit hæc indiuisibilia se tangere per præsentias respondentes spatiis immediatis, quia illa tantum, quæ sunt in eodem spatio, & non illa, quæ sunt in spatiis immediatis penetrata dicimus. Debit ergo Deus, ut illa puncta penetrarentur, non tantum puncta immediatè se tangentia per vnum, aut per plura latera penetrata producere, sed vnum intra alterum, ita ut vtrumque idem indiuisibile spatium occuparet, & non duo spatia immediata. Hæc solidè solutionem prædictam stabiliunt, neque pro libito excogitata sunt, quorum non solum apparentem rationem, quam nondum reddi, ait Hurtadus, sed omnibus, qui rem attentè inspiciant facilem, & perspicuam reddidi, quæ clarè vim argumenti prædicti infringit, quod apertam demonstrationem P. Hurtad. appellauit.

8 Obiicit. Indiuisibile nõ est extensum: ergo non potest constituere quantitatem extensam. Pulchrè: anima rationalis non est diuisibilis in partes essentielles: ergo non potest constituere totum diuisibile in partes essentielles. Ineptæ consequentia, id enim quod in se diuisibile non est, vnicum alij extremo etiam indiuisibili, componit cum illo totum diuisibile in vtrumque indiuisibile extremum, eo enim ipso, quod duo indiuisibilia vniantur, est quoddam totum vnitum, cuius vnio corruptibilis est & eo ipso totum diuisibile, quia diuisio nihil aliud est quam corruptio vnionis, & posse diuidi, quam posse vnionem totius corrumpi, ex quo fit totum compositum ex duobus indiuisibilibus vnitis, esse diuisibile, quia habet vnionem corruptibilem, & extrema, in quæ diuiditur totum non esse in se diuisibilia, quia nullam in se vnionem habent, seu includunt.

9 Similiter obiicitur: Indiuisibile non est quantum: ergo non potest quantitatem constituere. Respondent nonnulli indiuisibile esse quantum ut quo, licet non sit quantum ut quod. Hæc solutio honestam quamdam petitionem principij operit, quam detectam vide. Esse quantum ut quo, est, esse constitutum quantitatis: ergo idem est, dicere, indiuisibile esse quantum, ut quo, ac dicere, esse constitutum quantitatis: ergo dum dicis, esse constitutum quantitatis, quia est quantum ut quo, dicis esse constitutum quantitatis, quia est constitutum quantitatis. Dices te idem explicare expressiori conceptu. Contra: Intendit obiectio repugnare indiuisibile non quantum constituere quantitatem: ergo non satisfacis si explices conceptum constitutum, seu constituentis quantitatem, de quo modò non est difficultas, sed debes rationem reddere quomodo possit ille conuenire puncto quantitatis non quanto. Respondet: punctum quantitatis habere totam essentiam quantitatis, quæ consistit in impenetrabilitate, seu in repugnantiā penetrationis, quæ cuiusque indiuisibili quantitatis conuenit, quod est pars integralis quantitatis retinens totam essentiam in quantitate integra repertam. Extensio, quæ proprietas est quantitatis consequens impenetrationem puncto per se non conuenit, sicut neque diuisibilitas sed illam fundat, seu componit, quia eo ipso, quod hoc punctum alteri vnatur, & cum illo non penetratur necessariò resultat totum constans partibus non penetratis, & consequenter extensum per distinctas spatij partes.

PUNCTVM IX.

De velocitate motus.

Nemo est adeò ingenio velox, qui velocitatem motus deprehendere valeat, cuiusque enim doctissimi mentem præteruolat: ob hoc inter magis penetrantia tela, quæ ex illa desumuntur, validissimum vnum Aristotelici in Zenonistas iaculantur, quod in ipsos contortum dabo, & postea à Zenonistis conabor excutere.

S. I.

Difficultatem expendo.

1 Inferunt Aristotelici contra Zenonem, non posse dari motum velociorem alio, neque posse aquilam testudine velocius moueri, quod sic probant. Testudo in singulis instantibus singula puncta acquirit spatij: Aquila non potest in vnico instanti acquirere nisi vnicum indiuisibile spatij, quia si duo acquireret, indiuisibile aquila esset simul in duplici indiuisibili spatij vel secundum acquireret sine transitu

per medium, primo non acquisito, quorum neutrum fieri potest: ergo hoc indiuisibile aquila in spatio octo instantium tantum potest percurrere octo indiuisibilibus locis, sed totidem acquirit in eodē tempore quolibet indiuisibile testudinis, quod non potest in quocumque instanti temporis, quo mouetur: non percurrere vnum indiuisibile spatij: totidē ergo spatij percurrit, ac percurrit indiuisibile aquila in eodē tempore: ergo tantum spatium percurreret testudo, ac in eodē tempore percurrit aquila quod sine risu audiri nequit.

Idem telum Aristotelici infigo: Moueatur testudo, & aquila per idem spatiū, decurrat illud aquila horæ quadranti testudo mense integro. Ecce tot spatij partes percurrit testudo, & aquila, totidem partes habet motus testudinis, & motus aquilæ, sed motus testudinis ita correspondet partibus temporis, ut nulla sit pars temporis distincta, cui non correspondeat pars distincta motus, neque vlla pars motus, cui non correspondeat distincta pars temporis, quæ ergo ratione partes motus aquilæ, quæ pauciores non sunt partibus motus testudinis, potuerunt respondere partibus quadrantis, ita ut illarum quælibet distinctam partem temporis in spatio respiciat: & quomodo partes æquales motus potuerunt iuste commensurari cum partibus temporis adeo inæqualibus, & se excedentibus. Aliter idē argumentum expenditur: moueantur testudo, & aquila per spatium vnius quadrantis; aquila percurrat vnam leucam; testudo tres passus; partes temporis, quibus correspondent partes motui sunt omnino eadem, partes motus aquilæ milles excedunt partes motus testudinis: ergo si partes temporis commensuratur cum partibus motus testudinis, ita ut cuiuslibet parti motus, pars distincta temporis correspondeat, & cuiuslibet parti temporis distincta respondeat pars motus testudinis, non poterunt eadem partes temporis respondere partibus motus aquilæ, ita ut quælibet pars motus distinctam partem temporis respiciat, sed necessario debent plures motus eidem parti temporis respondere, est enim per se notum, non posse eandem multitudinem æqualem esse duabus inæqualibus, quia si ita fieret, duæ illæ mentiræ essent inæquales, ut supponitur, & essent æquales, quia quæ sunt æqualia vni tertio sunt æqualia inter se.

Respondent Aristotelici, in vno infinito non esse plures partes, quam in alio, ac proinde quancumque infinitam multitudinem posse cum quibuscumque aliis infinitis commensurari, & ita multitudinem infinitam partium vnius quadrantis posse commensurari, cum partibus motus testudinis extensi per tres passus, & cum partibus motus aquilæ extensi per integram leucam. Multitudinem infinitam non esse mensurabilem, & ita formaliter non esse maiorem aliā, concedit Controu. 14. Punct. 5. verum tamen materialiter vnam esse maiorem aliā ibi dixi, & per se notum est, quis enim negare poterit in semihora esse plura instantia, quam in quadranti, cum in semihora sint omnia quæ sunt in quadranti, & alia infinita in alio quadranti contenta: quisve neget hominem percurrere spatium vnius leucæ, percurrere plures partes spatij, quam percurrit testudo, quæ per tres tantum passus suum motum protendit: Neget hoc qui negare audeat, totū esse maius sua parte, est enim æquæ certum, imò omnino idem, quod ipsis oculis cernitur. Nemo ergo, qui rem vocibus non confundat, sed illam attentè inspicat, & ingenue explicet, non fatebitur, difficultatem hanc communem esse in vtraque sententia.

Recentiores, qui indiuisibilia inflata occupantia diuisibile spatium constituunt, rectè ex virtuali indiuisibilitate diuisione difficultatem hanc componunt. Respondent: indiuisibile se mouens posse in hoc instanti temporis relinquere totum spatium, quod in instanti præcedenti occupabat, & posse non relinquere totum spatium quod antea occupabat, sed aliquid illius plus, minùve, v. g. do indiuisibile A, quantitatis occupare quatuor indiuisibilia spatij A, B, C, D, in hoc instanti, quo se mouet, potest hæc omnia indiuisibilia spatij relinquere, & acquirere indiuisibilia E, F, G, H, vel potest relinquere tantum vnum indiuisibile, & aliud acquirere, retentis tribus, quæ habebat in instanti præcedenti, in quibus communicant præsentia producta in hoc instanti, & illa quam habuit in præcedenti, ita ut ex vi motus in hoc instanti exerciti indiuisibile A, quantitatis, constituatur in indiuisibilibus B, C, D, E, spatij, & sic potuit in hoc instanti acquirere præsentiam tantum communicantem cum præcedenti in duobus punctis spatij, in quibus permanet, duobus acquisitis per præsentium ex vi cuius constitueretur in indiuisibilibus spatij